Ignas Jablonskis

ŠLIKIŲ PILKAPIAI

Šlikių pilkapius kartu su Aiškūnu Jablonskiu suradome 1985 m. Pilkapiai yra Kretingos rajone, Tenžės upelio dešinėje pusėje, 30 m į V nuo upelio, Šlikių miško R pakraštyje, 220 m į ŠV nuo geležinkelio tilto per Tenžę. Jie yra apaugę krūmais ir įvairiais medžiais. 1986 m. ištirti 2 pilkapiai .

Pilkapis Nr. 1. Jo sampilas nuo aplinkos buvo pakilęs tik apie 0,4 m. Centrinį kapą juosė trys koncentriniai akmenų vainikai, krauti iš įvairaus didumo akmenų, neįgudusio meistro. Akmenys krauti viena eile ir vienu aukštu, ilgosiomis ašimis į pilkapio centrą.

Išorinio vainiko diametras buvo 9 m (išorėje), o antrojo - 5,5 m. Centrinio vainiko bebuvo likę tik trys akmenys, o jo diametras buvęs apie 3 m. Išorinio vainiko akmenys krauti tiesiai ant pirminės velėnos, o antrojo - ant jau supiltos žemės sluoksnelio, jie guli apie 15 cm aukščiau už išorinio vainiko akmenis. Centrinis kapas ir pilkapio PV dalis sunaikinta, kasant didelę duobę. Išliko nesuardytoje pilkapio dalyje 4 sudegintų mirusiųjų kapai, iš kurių 3 urnose.

Kapas Nr. 1 rastas pilkapio P pakraštyje, išorinio vainiko vidaus pusėje, 0,25 m žemiau žemės paviršiaus. Degę kaulai buvę supilti į nedidelę, lygiu paviršiumi, juodos spalvos gerai degtą urną, kurios likusi tik apatinioji dalis. Urnos sienelių storis - 0,8 cm, o dugno skersmuo - 10 cm.

Kapas Nr. 2 rastas pilkapio ŠR dalyje prie išorinio vainiko vidaus pusėje, 0,75 m žemiau žemės paviršiaus. Degę kaulai supilti į 13 cm aukščio ir 18 cm diametro urną. Ji juodos spalvos, vos 0,4 cm storio sienelėmis, šiurkščiu paviršiumi, gerai degta. Urna buvo apstatyta vienos eilės, dviejų aukštų, 1,2 m diametro, akmenų vainikėliu. Kapas datuotas II a.pr.m.e.

Kapas Nr. 3 rastas pilkapio Š dalyje, tarp antrojo ir trečiojo akmenų vainikų. Degę kaulai 8 cm storio sluoksniu supilti į 0,6 m diametro ir 0,68 m gylio duobutę. Virš duobutės su kauliukais buvo 5 cm storio degėsių sluoksnis, užėmęs 2,10x1,15 m plotą.

Kapas Nr. 4 rastas apie 1,0 m į PV nuo pilkapio centro. Degę kauliukai buvę supilti į mažą, rausvos ochros spalvos, 0,6-0,8 cm storio sienelėmis, lygiu paviršiumi, blogai degtą urną. Kapas datuotas II a. pr.m.e.

Šis pilkapis su trimis koncentriniais akmenų vainikais priklauso ankstyvųjų pilkapių grupei ir supiltas greičiausiai dar III a.pr.m.e. antrojoje pusėje, o laidota jame dar ir II a. pr.m.e.

Pilkapis Nr. 2 buvo šalia pilkapio Nr. 1 iš P pusės. Sampilas vos besiskyrė nuo aplinkos. Jis turėjo vieną 7 m diametro, vienos eilės ir vieno aukšto akmenų vainiką. Pilkapio išlikę tik P ir Š pakraščiai, o visa vidurinė dalis ligi 0,9 m gilumo perkasta anksčiau. Kapų išlikusioje dalyje nerasta. Pilkapio pagrinde, pirminės velėnos horizonte, rastas 2,4 cm ilgio titnago skaldinėlis ir akmens nuoskalų. Duomenų pilkapio chronologijai trūksta. Manoma, kad jis supiltas II a.pr.m.e.

Prie šio pilkapio R ir P pakraščių pastebėti dar dviejų pilkapių pėdsakai. Juos reikėtų registruoti ir saugoti.

Vytautas Kazakevičius

VISĖTIŠKIŲ PILKAPYNAS

Visėtiškių pilkapynas yra Anykščių raj., Svėdasų apyl., 5 km į V nuo Svėdasų ir 1 km į Š nuo plento Utena-Kupiškis, dešiniajame Jaros krante. Pilkapiai apardyti, iškasinėti duobėmis, apaugę medžiais, kurių šaknys išjudino iš pirminės vietos mirusiųjų kaulus ir įkapes.